

Les in pohlštvo

Od zibelke do zibelke

Načrt industrijske preobrazbe

Pot do trajnosti v lesno-pohištvenem sektorju

Lesno-pohištveni sektor predstavlja ključen del evropske proizvodne industrije, saj ima pomembno vlogo pri zaposlovanju in gospodarskem izplenu. Po podatkih Eurostata je bilo leta 2021 v tem sektorju zaposlenih več kot 1 milijon Evropejcev, industrija pa je ustvarila približno 96 milijard evrov prihodkov, kar jo uvršča med pomembne stebre evropskega gospodarstva, primerljive po velikosti z industrijo avtomobilskih delov¹. Kar zadeva porabo surovin, ostaja les temeljni material; Evropa letno predela več kot 3 milijone kubičnih metrov lesa zgolj za potrebe pohištvene industrije².

Kljub gospodarskemu pomenu se lesno-pohištvena industrija sooča z vse večjim pritiskom po prehodu na bolj trajnostne prakse. Eden ključnih izzivov je upravljanje z odpadki: v Evropi vsako leto nastane več kot 10 milijonov ton lesnih odpadkov, pri čemer pomemben delež izvira iz proizvodnje pohištva in izdelkov po uporabi³. Čeprav so stopnje recikliranja lesa razmeroma višje kot pri drugih materialih, velik del teh odpadkov še vedno konča na odlagališčih ali v sežgalnicah.

Poleg tega se sektor sooča z več okoljskimi in gospodarskimi izzivi. Med ključne sodijo:

- Krčenje gozdov in pridobivanje trajnostnih lesnih materialov⁴
- Vpliv podnebnih sprememb na razpoložljivost surovin
- Naraščajoči stroški energije
- Skladnost s strogimi okoljskimi predpisi EU, kot sta Uredba EU o lesu (EUTR) in Akcijski načrt za krožno gospodarstvo⁵.

Za obvladovanje teh izzivov je EU uvedla pobude za spodbujanje trajnosti v lesno-pohištvenem sektorju. Na primer, program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa podpira projekte, osredotočene na ekološko oblikovanje, učinkovito rabo materialov in uporabo alternativ na biološki osnovi⁶. Vzporedno se oblikujejo industrijsko vodeni načrti, ki podjetjem pomagajo pri uvajanju načel krožnega gospodarstva, zmanjševanju odpadkov in povečevanju uporabe certificiranih trajnostnih virov lesa⁷.

Ti ukrepi so del širšega preoblikovanja v okviru zelenega dogovora EU, ki si prizadeva narediti evropski lesno-pohištveni sektor bolj odporen, konkurenčen in okoljsko trajnosten. Prehod na krožno gospodarstvo ni le priložnost za zmanjšanje okoljskega odtisa sektorja, temveč tudi pot do inovacij, novih poslovnih modelov in dolgoročne rasti.

1 [Eurostat podatki](#)

2 [Statistični podatki o proizvodnji in trgovini z lesom](#)

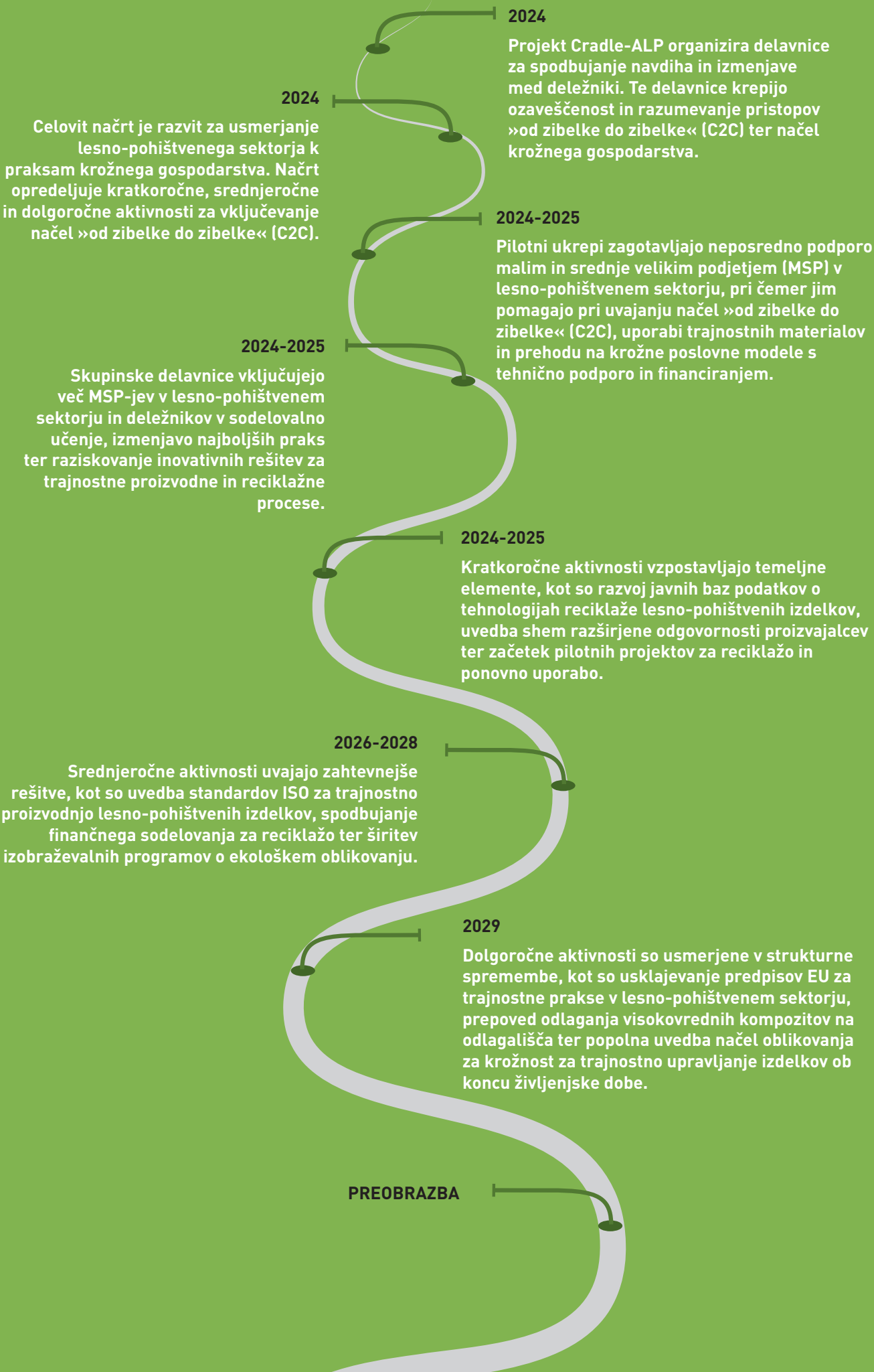
3 [Lesni odpadki - okoljski podatki EU](#)

4 [Lesni izdelki in trajnostno upravljanje gozdov](#)

5 [EU zakonodaja o lesu](#)

6 [Horizon Europe - Raziskave in inovacije](#)

7 [Krožno gospodarstvo v EU](#)

Načrt preobrazbe Cradle-ALP:

Načrt preobrazbe lesno-pohištvenega sektorja

Ta načrt je zasnovan za strateško in postopno preobrazbo lesno-pohištvenega sektorja, s ciljem doseči pomembne okoljske in gospodarske koristi z zmanjšanjem ekološkega odtisa industrije. Osredotoča se na vključevanje praks krožnega gospodarstva in trajnosti, vključno z uporabo certificiranih materialov in inovativnih tehnologij.

2024–2025: Začetek pilotnih projektov, namenjenih testiranju in potrjevanju uporabe materialov iz certificiranih trajnostnih virov. V tem obdobju bodo izvedene ocene vplivov za analizo učinkov teh praks na biotsko raznovrstnost in lokalne skupnosti. Prav tako bodo uvedeni sistemi umetne inteligence (AI) in interneta stvari (IoT) za optimizacijo rabe materialov ter upravljanje virov in odpadkov v realnem času.

2026–2028: Načrt predvideva širitev naprednih tehnologij za upravljanje življenjskega cikla izdelkov. Razviti bodo integrirani sistemi za učinkovito sledenje izdelkom in upravljanje ob koncu življenjske dobe. Ta faza se bo osredotočala tudi na raziskave in razvoj novih trajnostnih materialov ter spodbujanje medsektorskega sodelovanja za pospeševanje inovacij.

2029–2033: Prednostna naloga bo uvajanje inovativnih trajnostnih materialov na globalni trg ter spodbujanje široke uporabe krožnih praks. Sektor bo stremel k razvoju zaprtih dobavnih verig, kjer bodo reciklirani materiali neprekinjeno vključeni v proizvodne cikle. Na regulativnem področju se bodo okrepili dogovori o dobavnih verigah, ki podpirajo trajnostno gospodarjenje z gozdovi, ob podpori uravnoteženih ekonomskih spodbud za spodbujanje trajnostnih inovacij.

Načrt preobrazbe za lesno-pohištenveni sektor

Kratkoročno (2024–2025)	
Tehnologija	Pilotni projekti za certificirano trajnostno pridobivanje virov Začeti pilotne projekte za testiranje in potrjevanje uporabe materialov iz certificiranih trajnostnih virov.
	Ocena vplivov na biotsko raznovrstnost in lokalne skupnosti Izvesti ocene vplivov za razumevanje okoljskih in družbenih posledic praks trajnostnega pridobivanja virov.
	AI za optimizacijo materialov Uvesti pilotne projekte umetne inteligence (AI) za optimizacijo uporabe materialov v proizvodnih procesih.
	IoT za upravljanje virov in odpadkov Uvesti sisteme interneta stvari (IoT) za spremljanje pretoka virov in upravljanje odpadkov v realnem času.
Poslovni model	Izmenjava znanja Omogočiti izmenjavo znanja med sektorji lesa/pohištv in drugimi sektorji, kot so tekstil, gradbeništvo in elektronika, za primerjavo praks krožnega gospodarstva.
	Delitev virov Razviti skupne vire, vključno z orodji, raziskavami in najboljšimi praksami, za podporo krožnosti.
	Spodbujanje inovacij Spodbujati sodelovalne inovacije s partnerstvi med akademskim sektorjem, industrijo in vlado za reševanje izzivov trajnosti.
	Izobraževanje in razvoj veščin Ustvariti izobraževalne programe, osredotočene na trajnost in prakse krožnega gospodarstva v lesno-pohištenem sektorju, zlasti za spodbujanje alternativ uporabi lesa kot vira energije.
Pravna in politična ureditev	Raziskave in razvoj Spodbujati raziskovalne pobude za obravnavo ključnih izzivov pri ponovni uporabi materialov, analizi življenjskega cikla in trajnostni proizvodnji.
	Sodelovanje s političnimi odločevalci Vzpostaviti odnose z vladnimi organi za zagovarjanje politik, ki podpirajo krožnost v lesno-pohištenem sektorju.
	Razvoj finančnih spodbud Sodelovati pri ustvarjanju finančnih mehanizmov, kot so subvencije, davčne olajšave ali nepovratna sredstva za podjetja, ki uporabljajo trajnostne prakse.
	Pilotni regulativni programi Začeti pilotne programe za testiranje politik, ki spodbujajo trajnostno proizvodnjo in načela krožnega gospodarstva.

Srednjeročno (2026–2028)	
Tehnologija	Širitev naprednih tehnologij za upravljanje življenjskega cikla Razširiti uporabo sistemov umetne inteligence (AI) in interneta stvari (IoT) po celotni industriji za standardizacijo procesov upravljanja življenjskega cikla in reciklaže.
	Integrirani sistemi za upravljanje izdelkov ob koncu življenjske dobe Razviti in integrirati sisteme za učinkovito sledenje in upravljanje izdelkov ob koncu njihove življenjske dobe.
	Razvoj inovativnih trajnostnih materialov Vlagati v raziskave in razvoj za ustvarjanje novih trajnostnih materialov, ki zmanjšujejo okoljski vpliv in povečujejo učinkovitost.
	Sodelovalne pobude za raziskave in razvoj inovacij materialov Spodbujati medsektorsko sodelovanje pri razvoju in testiranju trajnostnih materialov.
Poslovni model	Razširjene sodelovalne mreže Širiti obstoječa partnerstva in vključevati nove sektorje, kot so industrije za upravljanje odpadkov in reciklažo, za izboljšanje krožnosti.
	Standardi za krožno oblikovanje in proizvodnjo Razviti in uvesti standardizirane smernice za krožno oblikovanje izdelkov, osredotočene na modularnost, popravljivost in pridobivanje materialov.
	Integracija krožnih dobavnih verig Zgraditi krožne dobavne verige, ki povezujejo pridobivanje materialov, proizvodnjo in procese ob koncu življenjske dobe z uporabo trajnostnih praks.
	Ozaveščanje in vključevanje potrošnikov Začeti obsežne kampanje za ozaveščanje potrošnikov o krožnih izdelkih in praksah.
Pravna in politična ureditev	Programi za certificiranje krožnega gospodarstva Uvesti certifikacijske programe, ki priznavajo podjetja, izdelke in prakse, skladne z načeli krožnega gospodarstva.
	Obvezna razkritja o varnosti materialov Uvesti predpise, ki zahtevajo celovita razkritja o varnosti materialov in njihovem vplivu na okolje.
	Vzpostavitev standardov za okoljsko označevanje Ustvariti standardizirane sisteme označevanja trajnostnosti izdelkov, ki potrošnikom omogočajo primerjavo okoljskih vplivov.
	Uveljavitev revizij dobavnih verig Uvesti predpise, ki zahtevajo redne revizije pridobivanja materialov in proizvodnih procesov glede trajnostnosti.

Dolgoročno (2029–2033)	
Tehnologija	Uvajanje inovativnih materialov na trg Lansirati inovativne trajnostne materiale na globalni trg, pri čemer zagotoviti stroškovno konkurenčnost in dostopnost.
	Široka uporaba krožnih materialov Spodbujati celovito uporabo trajnostnih materialov v celotni industriji s pomočjo partnerstev in podpore politik.
	Napredne tehnologije za pridobivanje materialov Uvesti napredne tehnologije za učinkovito pridobivanje in recikliranje materialov, z osredotočenostjo na cilj nič odpadkov.
	Zaprtokrožne dobavne verige Razviti sisteme zaprtokrožnih dobavnih verig, kjer se reciklirani materiali dosledno ponovno vključujejo v proizvodne cikle.
Poslovni model	Globalne sodelovalne mreže Okrepiti in globalizirati partnerstva za zagotavljanje široke uporabe krožnih praks preko meja in industrij.
	Standardizirani sistemi za obratno logistiko Popolnoma integrirati obratno logistiko v dobavne verige ter rutinsko uvesti vračanje izdelkov, njihovo prenovo in reciklažo.
	Krožni poslovni modeli Spodbujati krožne poslovne modele, kot so storitev namesto izdelka, programi vračanja izdelkov in podaljševanje življenjskega cikla izdelkov.
	Sledenje izdelkom skozi celoten življenjski cikel Spodbujati uporabo naprednih tehnologij za sledenje materialom in izdelkom skozi celoten življenjski cikel.
Pravna in politična ureditev	Trajnostno pridobivanje virov in preprečevanje krčenja gozdov Okrepiti dogovore o dobavnih verigah, ki uveljavljajo trajnostno gospodarjenje z gozdovi, in uvesti digitalne sisteme spremljanja za večjo preglednost.
	Izobraževalna partnerstva in raziskave Razvijati partnerstva med industrijo in akademskimi ustanovami za spodbujanje stalnih raziskav in inovacij na področju krožnega gospodarstva.
	Uravnotežene ekonomske spodbude in odvračilni ukrepi Prilagoditi tržne cenovne mehanizme, ki vključujejo ekonomske odvračilne ukrepe za netrajnostne prakse in spodbude za trajnostne inovacije.
	Digitalna integracija dobavnih verig Poenostaviti in digitalno integrirati dobavne verige z uporabo naprednih tehnologij, kot sta IoT in AI, za izboljšanje učinkovitosti in trajnosti.
Pravna in politična ureditev	Mednarodna usklajenost politik Stremeti k vzpostavitvi globalne usklajenosti politik za harmonizacijo standardov krožnega gospodarstva preko meja.

Interreg

Co-funded by
the European Union

Alpine Space

Cradle-ALP

CAMERA DI COMMERCIO
PADOVA
il futuro a portata di impresa

Uni/MART
Fondazione Università di Padova

Cradle-ALP

Kontaktne podatki:
Andrea Galeota
progetti@pd.camcom.it

Več informacij o projektu najdete na:
<https://www.alpine-space.eu/project/cradle-alp/>